

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Μεταπτυχιακή διατριβή

Εθνικισμός και «Εθνική» Ταυτότητα
στο (Νεο)Ελληνικό Έθνος-Κράτος:
Μικρασιατική Καταστροφή και «Ελληνικότητα»
στα λογοτεχνικά έργα των Ηλία Βενέζη,
Στρατή Μυριβήλη και Διδώς Σωτηρίου

Δέσποινα Δημητρίου

Λεμεσός 2021

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Εθνικισμός και «Εθνική» Ταυτότητα στο (Νεο)Ελληνικό Έθνος-
Κράτος: Μικρασιατική Καταστροφή και «Ελληνικότητα»
στα λογοτεχνικά έργα των Ηλία Βενέζη, Στρατή Μυριβήλη
και Διδώς Σωτηρίου

Δέσποινα Δημητρίου

Λεμεσός 2021

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Δέσποινα Δημητρίου, 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Καλών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Αντώνη Δανό για την αμέριστη κατανόηση που έδειξε όλο αυτό το διάστημα, καθώς επίσης και για τις πολύτιμες και εύστοχες συμβουλές του.

Θερμές ευχαριστίες οφείλω στη Νίκη Λοϊζίδου, στη Θεοπίστη Στυλιανού Λάμπερτ και στον Νίκο Δασκαλοθανάση για τις πολύτιμες γνώσεις που μοιράστηκαν μαζί μας.

Ακολούθως θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου Δημήτρη και Κίκα και τα πεθερικά μου Κυριάκο και Μαρία Μαυρομμάτη για την απέραντη στήριξη και υπομονή που έδειξαν όλο αυτό το διάστημα.

Τέλος, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στο σύζυγο μου Δημήτρη Μαυρομμάτη, για την γενναιόδωρη υποστήριξη, υπομονή και αγάπη που μου παρείχε καθ' όλη της διάρκειας της παρούσας διατριβής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διατριβή εξετάζει αρχικά τις θεωρίες και το ιστορικό πλαίσιο του Έθνους και του Εθνικισμού. Στη συνέχεια γίνεται μια λεπτομερής ανάλυση των διαφόρων μορφών του ελληνικού εθνικισμού που προκύπτουν από την ίδρυση του (νεο)ελληνικού κράτους έως την κατάρρευση της Μεγάλης Ιδέας, στη λεγόμενη Μικρασιατική Καταστροφή. Διερευνάται η «εθνική» ταυτότητα των προσφύγων της Μικράς Ασίας μέσα από τα έργα τριών συγγραφέων που βίωσαν τον πόλεμο και τον ξεριζωμό από το γενέθλιο τόπο τους. Τα μυθιστορήματα *Γαλήνη* και *Αιολική Γη*, του Ηλία Βενέζη, *Η Παναγιά η Γοργόνα* του Στρατή Μυριβήλη και *Ματωμένα Χώματα* και *Οι Νεκροί Περιμένουν* της Διδώς Σωτηρίου, συνεισφέρουν σημαντικά στο «εθνικό» αφήγημα που προβάλλει τις «αμετάβλητες αξίες» του ελληνικού πολιτισμού, μέσα από τη μνήμη, τα σύμβολα, το μύθο και την παράδοση.

ABSTRACT

This dissertation firstly examines the theories and historical context of the Nation and Nationalism. This is followed by a detailed analysis of the various forms of Greek nationalism that arise from the establishment of the Greek nation-state to the collapse of the so-called Great Idea. The “national” identity of the refugees from Asia Minor is then explored through the works of three writers, who experienced the war and the uprooting from their place of birth. The novels *Galini* and *Aeolian Earth*, by Elias Venezis, *The Mermaid Madonna* by Stratis Myrivilis, and *Bloody Earth* [translated into English as, *Farewell Anatolia*] and *The Dead are Waiting* by Dido Sotiriou, make a significant contribution to the “national” narrative that foregrounds the “unchanging” values of Greek culture, through memory, symbols, myth and tradition

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ABSTRACT.....	v
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	vi
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Το Ελληνικό Έθνος-Κράτος: από την Επανάσταση στη «Μικρασιατική Καταστροφή».....	4
1.1 Εθνικισμός και Έθνος Κράτος: Το φιλοσοφικό και ιστορικό πλαίσιο.....	4
1.2 Ελληνικός Εθνικισμός και Έθνος Κράτος: Από την ανεξαρτησία στην κατάρρευση της Μεγάλης Ιδέας.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 «Εθνική Ταυτότητα» στα έργα των Ηλία Βενέζη, Στρατή Μυριβήλη και Διδώς Σωτηρίου.....	23
2.1 <i>Γαλήνη</i> και <i>Αιολική Γη</i> του Ηλία Βενέζη.....	23
2.1.1 <i>Γαλήνη</i>	23
2.1.2 <i>Αιολική Γη</i>	30
2.2 <i>Η Παναγιά η Γοργόνα</i> του Στρατή Μυριβήλη.....	34
2.3 <i>Οι Νεκροί Περιμένουν</i> και <i>Ματωμένα Χώματα</i> της Διδώς Σωτηρίου.....	41
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	47
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	48